

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



میدارس

گروه آموزشی عصر

[www.my-dars.ir](http://www.my-dars.ir)



تهیه کننده: فاطمه سیل سفور

دبیر مطالعات اجتماعی دبیرستان شهید سید آقا

منطقه ۱۵ آموزش و پرورش تهران

مای درس

گوشی عصر

www.maydars.com





[www.my-dars.ir](http://www.my-dars.ir)

اوضاع اجتماعی ایران باستان

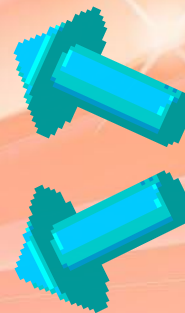
خانواده، هسته اولیه جامعه  
ازدواج یک تکلیف دینی و پیمان مقدس

اگر کسی عمداً ازدواج نمی کرد، گنهگار شمرده می شد. مردان زمانی می توانستند  
مقام و منصبی بگیرند که همسر داشته باشند.



گروه آموزشی عصر  
www.my-dars.ir  
اجرای مراسم مذهبی

حفظ امنیت خانواده



پدر سرپرست خانواده

استفاده از آئینه و شمعدان در مراسم ازدواج یکی از رسوم به جا مانده از ایران باستان است.

در آن دوره در مراسم ازدواج از آئینه به عنوان نماد راستی و صداقت در زندگی مشترک استفاده می کردند و در شمعدان ها و

آتشدان ها شعله می افروختند، زیرا معتقد بودند نور و روشنایی نشانه اهورا مزداست.

استفاده از سیب، انار، سنجد، تخم مرغ، و

ریختن اسپند در آتش نیز مرسوم بود.



ازدواج خویشاوندی و درون گروهی بود.

چند همسری رواج داشت. افراد ثروتمند چند زن داشتند.

برای اولاد پسر ارزش خاصی قائل بودند.

وسایل مورد نیازشان مانند خوراک، پوشاک و ابزار در خانواده تهیه می شد.



زنان در کنار مردان به نخ ریزی، پارچه بافی، قالی بافی و مشارکت در کشاورزی می پرداختند.



اصول و ارزش های اخلاقی مانند راستگویی، امانت داری، میهن دوستی، وفای به عهد در خانواده آموزش داده می شود.





پدران شغل خود را به پسران یاد می دادند.

مادران به عنوان کدبانوی خانواده رسوم خانه داری را به دختران آموزش می دادند.



## زندگی روستایی و شهری:

اغلب مردم ایران باستان در **روستاها** زندگی می کردند. **کشاورزان** بیشترین جمعیت آن زمان را تشکیل می دادند.



تا قبل از ساسانیان تعداد شهرها کم و بیشتر محل زندگی شاهان و مأموران حکومت بود.

در دوره ساسانیان تعداد شهرها و جمعیت شهری افزایش یافت.

در این شهرها علاوه بر مأموران حکومتی، صنعتگران، بازرگانان و پیشه وران نیز

زندگی می کردند.



بقایای شهر بیشابور در نزدیکی کازرون

## نابرابری اجتماعی

یکجانشینی ← تقسیم کار ← گروه های مختلف شغلی

پیشوایان دینی، نظامیان، کشاورزان، دامداران

تقسیم بندی مردم در کتاب اوستا:

جامعه به دو طبقه بزرگان و عامه مردم تقسیم می شد.

اوج اختلاف طبقاتی

در دوره ساسانیان

بود.

## طبقه عامه مردم:

۱. پیشه وران
۲. بازرگانان
۳. کشاورزان

## طبقه اشراف و بزرگان:

۱. شاه و شاهزادگان
۲. روحانیون زردشتی ( موبدان )
۳. فرماندهان نظامی
۴. دیبران

## امتیازات طبقه اشراف:

❖ آنها زمین ها و ثروت های فراوان داشتند.

❖ از پرداخت مالیات سرانه معاف بودند.

❖ از حق تحصیل و آموزش برخوردار بودند.

❖ خود را صاحب جان و مال مردم می دانستند.

کشاورزان با آنکه اکثریت جامعه را تشکیل می دادند و فعالیت اقتصادی مهم بر دوش آنها بود از بسیاری از حقوق اجتماعی محروم بودند.

آنها و فرزندان شان حق تحصیل نداشتند.

بار سنگین مالیات بر دوش آنها بود.

در جنگ ها، سپاه پیاده نظام را تشکیل می دادند.

اگر کسی از جنگ فرار می کرد به شدت مجازات می شد.

[www.my-dars.ir](http://www.my-dars.ir)

موبدان زردشتی که خود از طبقه بزرگان بودند از اختلاف طبقاتی حمایت می کردند.

## خصوصیات جامعه طبقاتی:

رفتن از طبقه ای به طبقه دیگر بسیار سخت و تقریباً ناممکن بود. (کشاورز همیشه کشاورز و اشراف زاده همیشه اشراف زاده بود.

افراد طبقه محروم نمی توانستند با بزرگان ازدواج کنند.

لباس و مسکن طبقات متفاوت بود.

در شهرها کشاورزان و پیشه وران نمی توانستند در محله خاص بزرگان سکونت کنند

و به ناچار در حومه شهرها ساکن می شدند.

در دوره ساسانی طبقات مختلف حتی آتشکده های جداگانه داشتند.



وضعیت طبقاتی بر آداب و معاشرت مردم نیز تأثیر گذاشته بود.

هرودوت نوشته است: ایرانی ها وقتی در کوچه به هم می رسیدند  
روبوسی می کردند و اگر با یکدیگر تفاوت طبقاتی داشتند افراد  
عامی باید در برابر اشراف و بزرگان زانو می زدند.

گروه آموزشی عصر

[www.my-dars.ir](http://www.my-dars.ir)



آتشفاده نیاسر  
(کاشان)

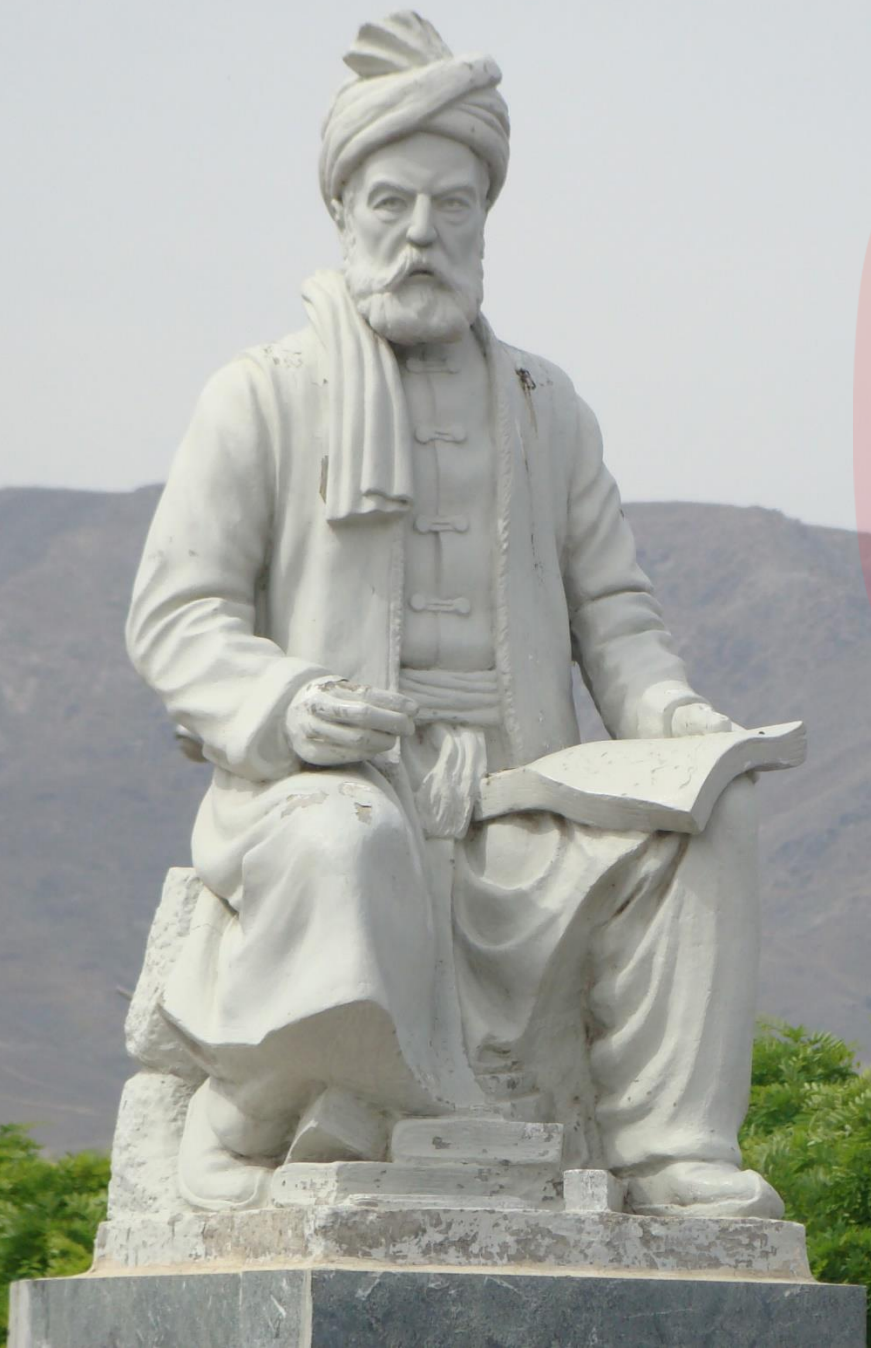
[www.my-dars.ir](http://www.my-dars.ir)

در دوره باستان شاهان و شاهزادگان زندگی بسیار پر تجملی داشتند و در کاخ ها به خوشگذرانی می پرداختند.



تشریفات کاخ خسرو پرویز:

خسرو پرویز تاجی داشت که مقدار زیادی طلای خالص در آن به کار برده شده بود و مرواریدهای آن به اندازه تخم گنجشک بود. در آن دوره تاج سنگین را از سقف آویزان می کردند و شاه زیر آن می نشست. خسرو پرویز شطرنجی داشت که مهره های آن از یاقوت و زمرد بود و بر تختی می نشست که از عاج فیل درست شده بود و نرده های آن از طلا و نقره بود.



شاهنامه فردوسی یکی از منابعی است که مورخان برای پی بردن به اوضاع و احوال مردم در دوره باستان، از آن استفاده کرده اند.

مای دیرس

www.may-dars.ir

پایان



مای دارس

گروه آموزشی عصر

[www.my-dars.ir](http://www.my-dars.ir)

